

ratsbesidderen faaer Lov til at sælge Bøndergodset, tilføies Bøndestanden nogen Skade og navnlig Fæsternes Børn. Jeg skal ikke gaae ind paa de ganske specielle Tilfælde, hvor det er aldeles klart, at det maa være i Majoratsbesidderens allerhøieste Interesse, snarest muligt og ved første givne Leilighed at sætte Stederne bort; thi det behøves ikke. Der er stor Fare forbunden med under de nærværende Conjunctionurer for Bøndestanden at give Majoratsbesidderne, uden denne Indskrænkning, Ret til at sælge Bøndergodset. Den høitærede Justitsminister har sagt, at det er yderst sjældent, at Majoratsbesidderne sælge fæsteleddige Steder til Andre end til Fæsternes Børn; men, idet den høitærede Justitsminister har sagt: „yderst sjældent,“ saa har han derved indrømmet, at det dog skeer. Jeg behøver altsaa ikke at bevise det; men jeg kan meget godt gjøre det, dersom det er fornødent. Men det, som nu skeer yderst sjældent, kan skee meget ofte om nogle Aar, og der er stor Rimelighed for, at det vil skee meget hyppigt. Den høitærede Justitsminister har sagt, at den hele Fæstetvang er indrettet alene til Fordeel for Majoratsbesidderen, og ikke for Fæsterne. Dette er, forekommer det mig, dog ikke aldeles rigtigt; thi, saavidt jeg veed, staaer i enkelte Crectionspatenter, at Majoratsbesidderen skal ramme Bøndernes, Fæsternes Bedste. Idet nu en saadan Majoratsbesidder faaer Ret til at sælge Bøndergodset, veed jeg dog ikke, hvorvidt han nu mere er i Stand til at ramme Bøndernes Bedste. Den høitærede Justitsminister har sagt, at, forsaavidt der findes saadanne Bestemmelser i Crectionspatenterne til Fordeel for Bønderne, ville de blive iagttagne ved det Uendningsforslag, han i denne Anledning har stillet. Jeg paaskjønner tilfulde, hvad den høitærede Minister i denne Anledning har gjort; jeg aflægger ham herved min Tak for det; men jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at det ikke er aldeles fyldbestgjørende; thi det er kun i de Tilfælde, at der indeholdes enkelte Bestemmelser i saa Henseende, ikke hvor der f. Ex. staaer, at de skulle ramme Bøndernes Bedste o. s. v., at den høitærede Minister, saa forekommer det mig, kan gjøre Noget, for at sikke Bønderne i den Henseende; thi, om han ogsaa tillader Majo-

ratsbesidderen at sælge noget billigere; end ellers vilde være Tilfældet, beroer det jo dog paa Majoratsbesidderen, om han vil sælge til renne Priis, og jeg er ikke aldeles overbevist om, at det altid følges i de Bevillinger, som gives. Jeg har vel lagt Mærke til, at det enkelte Steder er skeet, men ogsaa, at Majoratsbesidderne ikke altid følge de givne Vink, og Mere er det dog egentlig ikke.

Vardenfleth: Jeg kan, saameget jeg end har tænkt over hele dette Spørgsmaal, som udgjør den væsentligste Post i det Afsnit, der nu foreligger til Forhandling, nemlig det Uendningsforslag, som er stillet af den høitærede Justitsminister under Nr. 2, ikke andet end ansee det, hvilket af Forslagene der end ved Afstemningen bliver vedtaget, for en Formsag; thi det er ganske vist, at, hvorledes end Sagen bliver afgjort, vil dog den Ret, som Godeeieren, og selgelig ogsaa her Majoratsbesidderen, har til at bortfæste en fæsteleddig Gaard, tilintetgjøre alle de Præcautioner, som der ved Lovgivningen sættes mod, at han ikke maa sælge til Andre end Fæsternes Efterladte. Han kan bruge den simple Fremgangsmaade, at han bortfæster den fæsteleddige Gaard til den, med hvem han er bleven enig om Gaardens Salg, og, saasnuart den da paany er bortfæstet, kan han sælge Gaarden til den nye Fæster, uden at tage nogetsomhelst Hensyn til den afdøde Fæsters Livsarvinger. Man maa saaledes fremdeles, hvorledes end Sagen her afgjøres ved Afstemningen, stole paa, at Godeeierne, og her navnlig Majoratsbesidderne, ville vedblive at vise samme Velvillie mod og tage samme Hensyn til Fæsterne, som de hidindtil have gjort, idet de have iagttaget de nuværende Fæsternes Livsarvinger ved enten at tillægge deres Livsarvinger en saadan Fordeel, som Billighed kan tilsiige, det være sig nu enten ved at overlade Gaarden i Fæste til En af Livsarvingerne, dersom Noget af dem dertil er kvalificeret, eller ved at give dem nogen Andeel i Købesummen, dersom Godset bortfælges. Grunden, hvorfor jeg har tilladt mig at tiltræde det Forslag, som af endeel ærede Landstingsmænd, og navnlig af Udvalgets Mindretal, er stillet under Nr. 5, har alene været den, at det var mig magtpaaliggende, at man her ved Behand-